

higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT

FINANSIËLE REKENINGKUNDE N5

26 November 2025

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 9 bladsye.

VRAAG 1

- 1.1 Koste van verkoop / gemiddelde voorraad (2)
- 1.2 Enkelinskrywingstelsel is 'n stelsel van rekeningkunde waar daar slegs een inskrywing vir elke transaksie is. (2)
- 1.3
1.3.1	Standaardkoers✓	15%✓	
1.3.2	Nul-gegradeerde✓	0%✓	
1.3.3	Vrygestelde voorrade✓	Nil✓	
- (3 × 2) (6)
- 1.4
- Elke vennoot moet 'n bydrae tot die vennootskap lewer.
 - Die vennootskap bestaan uit 2 tot 20 vennote.
 - Onbepaalde aanspreeklikheid.
 - Vennote betaal belasting op hul onderskeie inkomste.
 - By ontbinding word die bates gelikwadeer.
 - Dit is nie nodig om die finansiële state te audit nie. (Enige 4 × 1) (4)
- 1.5
- Die beheeromgewing
 - Risiko-assessering
 - Beheer aktiwiteite
 - Monitering van beheer
 - Inligting en kommunikasie (Enige 3 × 2) (6)
- 1.6
- BTW-insette is die belasting op toegevoegde waarde wat by die prys gevoeg word wanneer die besigheid goedere en dienste koop wat aan BTW onderhewig is.
 - BTW-uitset is belasting op toegevoegde waarde wat die besigheid invorder wanneer goedere en dienste verkoop word, mits die besigheid vir BTW-doeleindes geregistreer is. (2 × 2) (4)
- 1.7
- Handelsdebiteure is besighede wat die besigheid geld skuld,✓ bv. debiteure/klante✓
 - Handelsskulde is besighede waaraan die besigheid geld skuld,✓ bv. krediteure/verskaffers✓ (2 × 2) (4)
- 1.8
- Beperkte lewe/gebrek aan kontinuïteit
 - Beperkte vermoë om kapitaal in te samel
 - Die vennote is gesamentlik en afsonderlik aanspreeklik vir die skuld van die vennootskap.
 - Moeilik om eienaarskap oor te dra
 - Nuwe handelsgeleenthede word onnodig vertraag. (Enige 3 × 2) (6)
- [34]**

VRAAG 2

2.1 Naam van vennote: Tom en David Trading as D & T Stores

**STAAT VAN WINS OF VERLIES EN ANDER OMVATTENDE EN BEWILLIGINGSTAAT
VIR DIE JAAR GEËINDIG 30 APRIL 2023**

	R	R
Verkope (R532 000-R4 000)		✓✓528 000
Mind: Koste van verkope (R265 000 – R1 500)		✓✓ (263 500)
Bruto wins		264 500
ANDER INKOMSTE		48 100
Huurinkomste (R38 000 + R7 600)	✓✓45 600	
Handelsvoorraad surplus (R42 500 – R40 000)	✓✓2 500	
BRUTO WINS VIR DIE JAAR		312 600
Min: Verspreiding, administratiewe en ander uitgawes		(252 284) of 252 283.50
Lone	42 750	
Kredietverliese (R6 000 + R1 500)	✓✓7 500	
Salarisse: Tom (R60 000 + David R60 000)	✓✓120 000	
Toelaag vir kredietverliesaanpassing (R20 000-R1 500*3%)	✓✓555	
Versekering (R59 995 – R4 615)	✓✓55 380	
Skryfbehoeftes (R3 500 – R850)	✓✓2 650	
Munisipale uitgawes	✓7 805	
Waardevermindering (R90 000-R8 500=R81500-R24 000=R57 500× 15%) + (R8 500×15%×3/12)	8 944 of ✓✓8 943.50	
Bemarkingsuitgawes	✓6 700	
Min: finansieringskoste		(900)
Rente op lening (David R18 000* 5%) of (R250 +R650)	✓✓900	
Wins vir die jaar		60 316 of 60316.5
Voeg by: Ander omvattende inkomste vir die jaar		3 630
Rente op vaste deposito: (R33 000*11%)	✓✓3 630	
Totale omvattende inkomste vir die jaar		✓63 946of 63 946.50

(27)

Bladsy 6

FINANSIËLE REKENINGKUNDE N5

Bewilligingsafdeling		Tom	David	Totale
Rente op kapitaal		✓R3 000	✓R3 000	R6 000
Rente op lopende rekening		✓R800	✓ (R200)	R600
Algemene reserve	✓R30 000			R30 000
Bonus aan vennoot		✓R6 394.60 of 6 394.65		✓R6 394.60 of R6 394,65
Rente op onttrekkings		✓ (R320)	✓ (R1 200)	(R1 520)
Winsdeling (1:1) of lopende rekening		✓R11 235.70 of 11 235.93	✓R11 235.70 of R11 235.93	✓R22 471.40 of R22 471.85
	R30 000	21 110.30 of 21 110.58	R12 835.7 of 12 835.93	R63 946 of ✓R63 946.50

(13)
[40]

VRAAG 3

3.1

HOOFKANTOORBANK

Datum	Besonderhede	Bedrag(R)	Datum	Besonderhede	Bedrag (R)
			30 /03/2023	Taksalarisse	✓120 000
				Takadvertensie	✓61 040

(3)

FINANSIËLE REKENINGKUNDE N5

3.2

TAKVOORRAAD

Datum	Besonderhede	Bedrag(R)	Datum	Besonderhede	Bedrag (R)
01 Junie 2022	Balanseer b/d	✓65 000	30 Junie 2023	Voorraad na tak	✓14 600
	Voorraad na tak	✓800 000		Takbank	✓560 000
				Takaanpassing	✓6 000
	Takoorskot✓	☑70 600		Takhandelsdebiteure	✓310 000
				Balanseer c/d	✓45 000
		✓935 600			✓935 600
1 Junie 2023	Balanseer b/d	✓45 000			

(12)

3.3

TAKAANPASSING

Datum	Besonderhede	Bedrag(R)	Datum	Besonderhede	Bedrag (R)
30/03/2023	Inventaris tot tak (14 600*30/130)	✓✓3 369	30/03/23	Balans b/d (65 000*30/130)	✓✓15 000
	Takvoorraad	✓6 000		Voorraad na tak(800 000*30/130)	✓✓184 615
	Balans c/d(45 000*30/130)	✓✓10 385		Takvoorraad	✓70 600
	Tak bruto wins	☑250 461			
		270 215			270 215
				Balanseer c/d	✓10 385

(12)

-0-
FINANSIËLE REKENINGKUNDE N5

3.4

TAK HANDELSDEBITEURE

Datum	Besonderhede	Bedrag(R)	Datum	Besonderhede	Bedrag (R)
01 Mei 2022	Balanseer b/d	✓34 620	30 Junie 2023	Takbank	✓210 000
	Takinventaris	✓310 000		Tak redietverliese	✓1 860
				Takskikkingsafslag toegestaan	✓400
				Balanseer c/d	132 360
					✓
		344 620			212 260
1 Junie 2023	Balanseer b/d	✓132 360			

(7)

3.5

Voorraad na tak

Datum	Besonderhede	Bedrag(R)	Datum	Besonderhede	Bedrag (R)
01 Mei 2022	TakInventaris	✓14 600	30 Junie 2023	Takvoorraad	✓800 000
	Takaanpassing	✓184 615			
	Hoofkantoor-handelsrekening✓	✓604 154		Takaanpassing	✓3 369
		803 369			803 369

(6)
[40]

Please turn over

VRAAG 4

- 4.1
- Eerste-in-eerste-uit (FIFO)
 - Geweegde gemiddelde metode (koste
 - Spesifikasie identifikasie (3 × 2)
- (6)

4.2 VOORRAADKAART: GEMIDDELDEKOSTEMETODE

Datum	Kwitansies		Uitgereik		Voorraad op hande	
	Eenhede @	Bedrag	Eenhede @	Bedrag	Eenhede@	Bedrag
1					500 @ R20✓	✓R10 000
5			100@R20	✓R1 000	400@ R20✓	✓R8 000
15	1 000@R15,50	✓R15 500			1 400@ R16 ,79*☑	✓R23 506
18			600@R16,79	✓R10 074	800@ R16,79 ✓	✓R13 432
20			500@R16,79	✓R8 395	300@ R16,79✓	✓R5 037
25	100@ R17	✓R1 700			400@ R16,84**☑	✓R6 736
						(17)

WERK : * $R8\ 000 + R515\ 500 / 400 + 1\ 000 = R16,79$

$R5\ 037 + R1\ 700 / 300 + 100 = R16,84$

- 4.3 Uitbetaling / versekeringseis = Voorraadverlies✓ × $\frac{\text{versekerde bedrag}}{\text{sluitingsvoorraad}}✓$

= $R80\ 000✓ \times R90\ 000✓$

$R130\ 450✓$

= Die versekeringsmaatskappy sal R55 194✓ aan die besigheid betaal.

(7)
[30]

VRAAG 5

- 5.1 Algemene joernaal vir Freestyle Stores

No	Besonderhede	Debiet	Krediet
1.	S. Smith	✓R1 500	
	K. Smith		✓R1 500

No	Besonderhede	Debiet	Krediet
2.	Telefoon	✓R600	
	Bank		✓R600

No	Besonderhede	Debiet	Krediet
3.	Handelsdebiteure	✓R500	
	Afwagrekening		✓R500

(3 × 2)

5.2

STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE FREESTYLY STORES
28 FEBRUARIE 2023

BATES		R	R
Nie-bedryfsbates			✓495 030
Eiendom, aanleg en toerusting (R250 750 +R150 000)		✓400 750	
Ander finansiële bate			
Vaste deposito (ABC Bank 5%)		✓94 280	
Bedryfsbates			143 821
Voorraad	1	✓20 000	
Handels- en ander debiteure	2	✓44 751	
Kontant en kontantekwivalent	3	✓73 110	
Vooruitbetaling (versekering R900 + rente op lening R5 000)		✓5 960	
TOTALE BATES			✓638 851
EKWITEIT EN LASTE			
Totale ekwiteit			531 091
Kapitaal	4	✓531 091	
Nie-bedryfslaste			68 000
Langtermynlenings		✓68 000	
Bedryfslaste			39 760
Handel- en ander skulde	5	✓39 760	
TOTALE EKWITEIT EN LASTE			✓638 851

(12)

AANTEKENINGE BY STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE

Voorraad (28/02/2023) R16 900,00✓

Verbruiksgoedere op hande (verpakkingsmateriaal) R3 100,00✓
R20 000,00

(2)

Handelsdebiteure R45 300,00✓

Minder: Toelae vir kredietverliese R906,00✓

Voeg by: inkomste ontvangbaar R357✓
R44 751

(3)

Bank R84 610✓

Uitstaande tjek (R10 900) ✓
R73 110

(2)

**STAAT VAN VERANDERINGE IN EKWITEIT VIR DIE JAAR GEËINDIG
28 FEBRUARIE 2023**

Balans aan die begin 1 September 2022: Berekeninge: (R437 390 + R120 115 – R60 000)	✓✓R497 505
Plus: Omvattende wins vir die jaar	✓R52 186
Min: Onttrekkings (R1 550*12)	✓ (R18 600)
Balans aan die einde 30 Augustus 2023	✓R531 091

(5)

Handels- en ander skuldebeheer R39 600✓

Voeg by: Uitgawes betaalbaar: Telefoon

R160 ✓
R39 760

(2)

[32]

VRAAG 6

6.1 Netto wins × 100 ✓✓
Gemiddelde eienaarsekwiteit
= $\frac{R370\,000}{R830\,000} \times 100$ Netto wins (R690 000 + R70 000 – R390 000)
AO(R760 000 + R900 000)/2
= 44,58 ✓% ✓ of 0.45

6.2 Gemiddelde handelskulde × 365 maande✓✓
Krediet aankope
 $\frac{R150\,000}{R576\,000} \times 365$ dae (R100 000 + R200 000)/2
(R720 000 × 80%)
= 95,05 ✓ dae ✓

6.3 Bedryfsbates minus voorraad✓✓
Bedryfslaste
CA = (R350 000 + R264 000 + R25 000) – R264 000 =
= R639 000 – R264 000 ✓ of (R375 000) : R200 000 ✓
R375 000
= 1,88 ✓: 1 ✓

6.4 Totale bates ✓✓ TA (R1 000 000 + R25 000 + R264 000 + R350 000)
Totale laste TL (R120 000 + R200 000)
= $\frac{R1\,639\,000}{R320\,000}$ ✓
= 5,12 ✓: 1 ✓

(4 × 6)

[24]

TOTAAL: 200